

taigazgató kíséretében mentem a Fradi-pályára, ahol a tribünön nyakendőben ült a többség, nekem is jobbik ruhámat kellett felvennem. Egyetlen szitok, egyetlen káromkodás nem hangzott, pedig Dalnokiékat, vagyis a Kinizsit, mert akkor így hívták a Ferencvárost, jól elkalapálta a Honvéd.” Az utolsó mondatból következően az ötvenes évek első feléről van szó. Amikor a Rákosi-diktatúra ellen ily viselkedéssel is harcolni lehetett. Igaz, azok, akik a tribünön ültek, nem hitték, hogy ami van, az sokáig tarthat.

KOVÁCS ISTVÁN

(*Széphalom Könyvműhely, Budapest, 2004, 231 oldal, 1900 Ft*)

DRMÁRIÁS BÉLA:

Molotov-koktél jéggel

drMáriás Béla képzőművész, zenész, költő, valamint publicista. Ez utóbbitként állandó rovata van az Élet és Irodalomban, internetes lapoknak ír, programajánlókat fogalmaz az A38-as hajónak. A publicisztika drMáriás legfiatalabb műfaja ugyan – mindössze négy esztendeje műveli –, ám aki elolvasott már egy, a tollából fakadó tárcát, esszét, kommentárt vagy kiállításmegnyitót, nem fogja őt összetéveszteni más hasonzorú szerzővel: sem Uj Péterrel, sem Vág-

völgyi B. Andrással, sem pedig Para-Kovács Imrével. Annak dacára, hogy összefűzi velük egy alapvető írói stílusfelfogás, amelynek fő jellemzője a gördülékenyen papírra vetett, sziporkázó ironia, a csípős élc, a maró gúny, a parabolikus látótávolság, a nyelvi könnyedség, vagyis az újságírói kritikai attitűdnek megnyilvánulást adó teljes – mondhatni, klasszikus – fortélytár. Erre ezúttal jön még egy kis extra, természetesen, ami miatt ezek a szövegek nem az ötven évvel ezelőtti kabarészánert idézik, hanem egészen maivá, sőt futurisztikussá válnak.

Igen, a futurista gondolati dinamika és kollázstechnika – na meg a letaroló kíméletlenség – jellemzi leginkább drMáriás szövegeit, különösen azokat, melyeket az ÉS-ben jegyzett *Magyar ugar* című rovatába ír. Továbbá a témaválasztás teszi különlegessé; az a közeg, az a világ válik markáns elemévé, amely egyrészt valahol a szubkultúra és a progresszív művészet, másrészt a gagyi tömegszórakoztatás határsávjában definiálódik. Az előbbi drMáriás munkatelepének is tekinthető, lévén hogy zenészként, képzőművészként kiüditésszerűen benne mozog, alakítja annak művészetfilozófiáját; az utóbbi pedig az az ingoványos, szándékait tekintve tisztességes, módszereit és nívóját tekintve azonban igencsak szánalmas esztrádszféra, amely a tömegek butításának révén szeretne megdicsőülni. Vagyis: van a saját,

emberileg-művészileg felvállalt világ, illetve az elutasított antivilág, a hamis értékek tartománya, egy keskeny határsávval egyetemben, ahol a két különböző értékrendszer időnként összehajol egymással, mint két búsuló hajléktalan.

drMáriás publicisztikai stílusfel fogása egy az egyben tükrözi témaválasztását, vagyis tárgyának jellege és súlya határozza meg írói modorát, amely ennek folytán igencsak széles skálán mozog: a szakmailag kifogástalan műkritikától a humoros-gunyoros karcolatig, a karikatúráig terjed. A stílus nála lényegében értékítéletet képvisel. Műkritikai felkészültséggel, illetve zeneirodalmi szakavatottsággal mutatja be például Bukta Imre és Klimó Károly kiállítását, Szkárosi Endre hangköltészetét és Tóth Gábor zajművészetét, ugyanakkor epés felhangokkal teleítüzdelt mondatok által formázza meg véleményét a hamis sztárkultusról, a tévés valóságműsorokról, az esztrádvilág giccsjelenségeiről, a kultúrát ellepő kacatról. Hol visszafogottabb, moderáltabb és mértéktartóbb arcát mutatja, hol pedig elereszti magát, nem kímélve elevent és holtat. Vérmérséklete ezért meglehetősen rapszodikus, de aki festőként és zenészként ismeri, az tudja, hogy jórészt expresszív, szertelen, ám rendre koncentrált, tárgyánál maradó. Nem csoda hát, ha az élcelődésre inkább alkalmat adó, „oda-mondogató” témákat kedveli, álta-

luk ugyanis kiélheti indulatait, amelyek a világ tökéletlenségének és egyre tökéletlenebbé válásának felismerése folytán gyülemlenek fel benne.

drMáriás a tekintélytisztéletet semmibe vevő elszántsággal ostorozza a magyar közélet szereplőit, kezdve a giccsfestőktől, egészen a politikusokig, számolva azzal is, hogy előbb-utóbb egy hadseregnyi ellenséget szerez magának. Szándéka őszinte és tisztességes, zszurnalisztikai értelemben végsőkéig professzionális. Hangja egyéni, kiállása példaértékű. Csak legyen továbbra is fórum, amely a jövőben is teret ad neki.

SZOMBATHY BÁLINT

*(Irodalom Kft., Budapest, 2004,
176 oldal, 2200 Ft)*

RICHARD SHUSTERMAN:

Pragmatista esztétika

A hip-hop közeg (graffiti, break, mi egyezés) kétségbevonhatatlan felhígulása ellenére is az amerikai populáris kultúra figyelemre méltó teljesítményei közé tartozik. Mert például az MC, vagyis a hip-hop (leegyszerűsítve: a rapzene) műfajának videóklípekből ismert, általában fekete bőrű, kántáló megmondóembere nemcsak megélhetési popiparos, hanem sokszor prédikátor, költő és filozófus is egyben. A nagyvárosok posztmo-